

בלוז סיפורי למעמד הבינוני ★ קבורת כלב למשורר

אויב ★ משחיתות, פרס ראשיהמשלה" ★, קניתי את

ספרי מידי ברכה ב, ספריית פועלים" ★ עולמה של הסיפור הרומית

תרגום

הצלחה ריקנית

אחרי שהקהל בישראל התוודע לסופרים גרמנים כגון גראס, היינריך בל וז'י-פריד לניץ, הוחל כאחרונה בתרגום הנובלות המופלאות של מרטין ולר.

החילה תורגמו ספריו עבודת הנפש וסוס בורח, ולאחרונה תורגמה הנובלה שלו בית הברבור (*).

זה סיפורו של גוטליב צירן, אחד מתוצרי הפלא הכלכלי הגרמני, פרקליט שהמיר את עיסוקו במיקצוע התיווך.

צירן פותח לקור פתח לעולם לא-הירואי, עולמו של מתווך, שוולוז מקשרו לעולם מנוון של תרבות שלמה. הרקע הוא עיירה קטנה, שבה מוצע למכירה בית הברבור, ספק טירה, ספק בית-מדרש, במחיר שבין 2 ל-3 מיליון מארקים גרמניים, כאשר צירן, אם יתווך את מכירתו, יזכה בעמלה לא מבוטלת.

בניסיון להחליץ מהמילכוד נוסח המעמד הבינוני שבו הוא לכוד, עשוייה מכירת בית הברבור לשנות את חייו של צירן, ולור מתאר את חיי צירן וסביבתו בניכור פוסט-מארכסיסטי, ניכור של חברת שפע מזויפת, נטולת כל ערכים וסמלים מעמדיים, למעט צבע השטר של המארק, גוטליב צירן, מוכר באפרוריותו, אפרוריות הרוב הדומם הגרמני, את הקנצלר הגרמני הנוכחי הלמוט קול שביקר באחרונה בישראל. צירן היה צעיר מדי, מכדי להשמיד יהודים, אך הוא כוגר דיו כדי לזכור את אותה תקופה.

ולור, ברומה לשר חבריו הסופרים בני קבוצה 47, אינו מנסה כלל להתחמק מהנושא היהודי, אך הוא מוליך אותו לארצות-הברית, באמצעות סיפור-מישנה של הנובלה שלו, סיפור, שבאכזריות התיאור שלו, עשוי להמחיש לקורא, מעט מכושרו הסיפורי:

ומייד סיפרה מה קרה לה לפני למעלה מחמש-עשרה שנה בבוסטון בגלל הבלונדיות הדלה שלה, שהרי אינה נורווגית אלא גרמניה גמורה. היו שם נהגים יהודים, סרוונים יהודים, רופאים יהודים... אה, בן, ולפי שיש לה יודים בכמה יבשות אין הכרח שתדגישי, כי היא מתארת שפע זה של בלונדיות לא ממניעים אנטישמיים. שנתיים ומחצית ישיבה עם בעלה בבוסטון. בברוקליין.

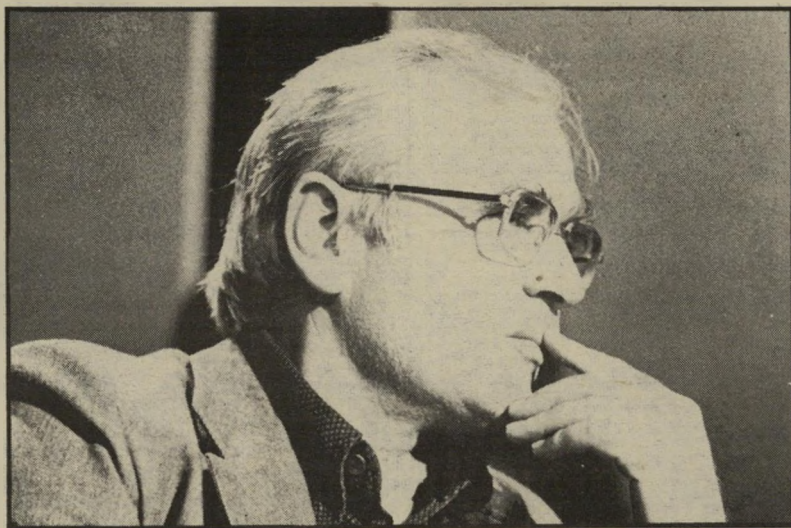
(*) מרטין ולר - בית הברבור, עברית: צבי ארד, הוצאת זמורה ביתן, 139 עמודים (כריכה קשה).

סיפרו זה של ולור מעולה כמו שני ספריו הקודמים שתורגמו לעברית, למרות תרגומו חסריההשאה של צבי ארד. ספר מומלץ ביותר לקריאה.

שירה

משורר אמת

דיקטאטור התרבות הסובייטי אנדריי ז'דאנוב לא מת. הוא חי וקיים במיסרונות

סופר ולור
ניכור זעיר-בורגני

הוצאת הספרים של הקיבוץ הארצי סיפורית פועלים בדמותה של פקידה שכירה בבית-הוצאה קיבוצי זה, פקידה עירונית בשם ברכה, שהקיבוצים מממנים את שכרה. אותה פקידה כשם ברכה שיכנעה את הממונים עליה (צבי רענן, נתן יונתן) שלא לשלוח את סיפרי הוצאת סיפורית פועלים, לביקורת העולם הזה.

הסיבה: ניסיון לכפות על העולם הזה ביקורות "חיוניות" על סיפרי הוצאה זו בנוסח של מורא ומשואפנים. התוצאה: מדור זה, חדל לסקר את סיפרי

השחורים בראש רובינשטיין שלו: הפסיק, כשהעלתם את ילדיו בגאזים לא ייללתם כלל. אבל אז התחילה להתייחס ממש... עם התפתחות העלייה, נגמל צירן בהדרגה מחלומותיו/חיותיו ומחל עצמו במציאות הסכרנית-מתקתקה של גרמניה שאחרי המלחמה — בורגנית, מרוצה וטובעת בתוך עצמה, תוך התעלמות מכל יצרי ותחושות אנוש עילאיים, ורבקות ביצרים בהמייים של הגרמנים. ובסיום, כתבוסתו, מגלה צירן את האמת האחת של חייו ומפלותיו, והיא האמת של חוס אשתו, שהוא המיגנה האחרונה שלו על-אדמות.

סיפורית פועלים. אלא שסופרים ומשוררים, המפרסמים מסיפריהם בסיפורית פועלים, שולחים על-ידיהם, את סיפריהם למדור זה, בניגוד לרצון בית-ההוצאה.

לפני כמה שנתות טילפן אלי המשורר אנדר אלדן, חבר קיבוץ בארי שבנגב, ושאל אם קיבלתי את קובץ שירי החדש תנה אתו, שראה אור בסיפורית פועלים (*). אישרתי לאנדר את קבלת הספר, ושאלתי אם הוצאה או הוא שיגרו את הספר. תשובתו של אנדר היתה, בנוסח:

דן, פקידת הוצאה, ברכה, סירבה לשלוח את סיפרי להעולם הזה, כך שאני הוצאתי מכספי, שילמתי על העותק שקיבלת, הסיגנון הזה אינו נראה לי. זכותו של מבקר לכתוב רע או טוב, כתבו עלי רע וטוב, זו זכותו של המבקר, ועל ההוצאה לשלוח לו ספרים למרות זאת. שאלתי את אנדר אם אני יכול לצטט, והוא השיב לי: איני מאלה המסתתרים!

הקדמה זו לביקורת על סיפרו של אנדר אלדן, הובאה כאן, בתיקווה שקיבוצי הקיבוץ-הארצי, המסכדים את הוצאת סיפורית פועלים,

משורר אלדן
אומץ-לב תרבותי

שבניהול הכושל הנוכחי שלה היא מידרדרת למעמקי המורלות הישראלית, כשהיא אף גובה כספים מיוצרים בני הליגה הרביעית, כדי לממן את הוצאת סיפריהם — יחליפו את מנהלי הוצאה זו, ויביאו במקומם בעלי-מיקצוע, ברומה לכל מיפעל כלכלי ריווחי אחר של הקיבוץ הארצי. סיפרו של אנדר אלדן ראוי לביקורת, תוך התעלמות מהמוליכים שלו.

אלדן הוא משורר יוצא-דופן. כבר כשיר הראשון בקובץ ניתן לאתר את סיגנון שירתו האישי והמורכב: אור הנרות ניכסל / בעיני וגובר, צליל הצל יסולף / ולדותו ניגנה לו גוני גבורה רבים...

וכך הולכת ונמשכת שירתו של אלדן, שהיא ייחודית למדי, ומגיעה להישגים כמו: ברגליים / רבות הזמן קרב, / בהילוך מנמך ומגובה; / והצליל השוטף בתנועה גלית / נושא ידיו מניסות הפרי... אלדן ממפה ארץ-ישראל של מכאובים, ומנסחה: ארץ רועשת זאת / היא אלוהיו אמר בצאתו / כבר שלוש פעמים... או את גוף בני מחברת / הארמה הקטנה הזאת... או את חורבת לילו עשיתי לי לבית. כשיריו אין אלדן מרלג על האהבה. הוא כותב בין השאר: את מדליקה בי התפרצויות קטנות

(*) אנדר אלדן - עתה אתו, שירים; הוצאת סיפורית פועלים; 66 עמודים (כריכה רכה).

מסך החור

מדד לקטנות-רוח תרבותית נעוץ ביחס של חברות חיות ליוצרים מתים. חברה חיה, החוששת ממילים של סופרים מתים, היא חברה התיצבת על עברי פי פחת.

לפני כמה שבועות נפטר מהתקילב בלונדון, הסופר והמחזאי הפלסטיני מועזין בסיסו, שגרירות מצריים בתל-אביב, השתדלה אצל משרד-החוץ הישראלי, לאפשר את קבורתו של בסיסו בעיר-הולדתו עזה. הבקשה הושבה ריקם.

מיהו מועזין עזה טען בסיסו, שמישרד-החוץ הישראלי פוחד מקבורתו בעזה ובסיסו עשה את עיקר פידוסו בטיפולו באגרת שמשון, אותה אגרה תנ"כית, שהעניקה השראה אחרת, למייסד התנועה הדו-יוניסטית זאב ולאדימר ז'בוטינסקי.

בסיסו יומן עזה טען בסיסו, כי שימשון היה כובשיר שבא לשעבר את הפלישתים (בלשונו: פלסטינים) בעוד שדלילה היא גיבורה לאומית שניסתה להכניע את שמשון, כדי להציל את עמה. בסיסו המיד את אל הפלישתים, דגון, כאל פלסטיני חדש, אל-מיקאוומה (תנועת-ההתנגדות).

בהתבססו על טענה זו, כתב בסיסו את מחזהו השירי שמשון ודלילה. במחזה מופיע שמשון במדי קצין ישראלי גבר בעל גוף עצום ומחלפתו